

B1.17 fijn dineren

- Leer gevorderde smaken uit te drukken
- Begrijp een geavanceerde menukaart

Het voorgerecht	<i>(Przystawka)</i>	Openen	<i>(Otwierać)</i>
Het hoofdgerecht	<i>(Danie główne)</i>	Serveren	<i>(Serwować)</i>
Het nagerecht	<i>(Deser)</i>	Dienen met	<i>(Podawać z)</i>
Het gerecht	<i>(Danie)</i>	Volstaan met	<i>(Wystarczać z)</i>
De tafel dekken	<i>(Nakrywać do stołu)</i>	Te spreken zijn over	<i>(Rozmawiać o)</i>
Wijn combineren met	<i>(Dopasować wino do)</i>	Zich vergenoegen met	<i>(Zadowolić się czymś)</i>
Smaken naar	<i>(Mieć smak czegoś)</i>	Genieten van	<i>(Cieszyć się czymś)</i>
Ruiken naar	<i>(Pachnieć czymś)</i>	Proosten	<i>(Wznieść toast)</i>
Heerlijk	<i>(Pyszny)</i>	Proost	<i>(Na zdrowie)</i>
Aandacht besteden aan	<i>(Zwracać uwagę na)</i>	Dronken zijn	<i>(Być pijanym)</i>

1. Zeskanuj kod QR, aby obejrzeć video, lub przeczytaj tekst. (QR: Audio)

In een sterrenrestaurant in Utrecht wordt een klassieke **oeuf mayonnaise** geserveerd in een nieuw jasje. Het team krijgt onverwacht veel berichten, want het restaurant ontvangt een **Groene Ster** tijdens de **jaarlijkse uitreiking** in Amsterdam. Voor veel chefs is zo'n erkenning een *droom die uitkomt*. De Groene Ster gaat naar zaken die *enige* duidelijke keuzes maken en bewust **rekening houden met** natuur, mensen en dieren.

*W restauracji z gwiazdką w Utrechtzie podaje się klasyczne **oeuf mayonnaise** w nowej odsłonie. Zespół dostaje niespodziewanie wiele wiadomości, ponieważ restauracja otrzymuje **Zieloną Gwiazdkę** podczas **corocznej gali wręczenia** w Amsterdamie. Dla wielu szefów kuchni takie wyróżnienie to marzenie, które się spełnia. Zielona Gwiazdka trafia do miejsc, które podejmują kilka wyraźnych wyborów i świadomie **biorą pod uwagę** naturę, ludzi i zwierzęta.*

1. Waarom krijgt het restaurant een Groene Ster?
 - a. Omdat de prijzen in het restaurant laag zijn
 - b. Omdat het een nieuw gerecht op de kaart heeft gezet
 - c. Omdat de chef drie sterren heeft gekookt in één avond
 - d. Omdat het restaurant bewust rekening houdt met natuur, mensen en dieren
2. Waar werd de Groene Ster bekendgemaakt?
 - a. Op de jaarlijkse uitreiking van de Michelinsterren in Amsterdam
 - b. Op een kookwedstrijd in Utrecht
 - c. In een advertentie van het restaurant
 - d. Tijdens een tv-programma over mayonaise

1-d-2-a

2. Gramatyka: Onbepaalde telwoorden: verscheidene, meerdere, enige

Onbepaalde telwoorden tonen een niet exact aantal, zoals enkele, veel, weinig, sommige, geen en vervangen cijfers.

1. **Gebruik: gebruik +-n als het om personen gaat, bv. sommigen, enkelen (voor meervoud)

Onbepaald telwoord (Liczebnik nieokreślony)	Voorbeeld (Przykład)
enkele (kilka)	Enkele gerechten worden geserveerd (Kilka dań jest serwowanych)
verschillende (różne)	Verschillende wijnen combineren goed (Różne wina dobrze się komponują)
meerdere (kilka)	Meerdere opties staan op de kaart (Kilka opcji znajduje się w karcie)
enige (pewne)	Ik proef enige kruiden (Czuję pewne przyprawy)
veel (dużo)	We bestellen veel gerechten (Zamawiamy dużo dań)
weinig (mało)	We hebben weinig tijd (Mamy mało czasu)
geen (żaden)	Ik wil geen nagerecht (Nie chcę żadnego deseru)
sommige (niektóre)	Sommige gerechten ruiken sterk (Niektóre dania mocno pachną)
verscheidene (rozmaite)	Verscheidene flessen worden geopend (Otwieranych jest rozmaitych kilka butelek)

- _____ wijnen combineren goed met dit hoofdgerecht. (Różne wina dobrze komponują się z tym daniem głównym.)
a. Verscheideneen b. Verscheidens c. Verscheidene d. Verscheidene wijn
- _____ gasten proosten al met champagne, maar ik wacht nog even. (Kilku gości już wznosi toast szampanem, ale ja jeszcze chwilę poczekam.)
a. Meerder b. Meer c. Meerdere d. Meerdereen

1. Verscheidene 2. Meerdere

Przepisz zwroty (QR: AI+)

- Er staan 3 opties op de kaart.

(Na karcie jest kilka opcji.)

- Ik proef 1 kruid in de saus.

(Wyraźnie czuję w sosie pewne przyprawy.)

- We hebben 0 tijd om nog een dessert te nemen.

(Nie mamy czasu, żeby wziąć jeszcze deser.)

1. Er staan meerdere opties op de kaart. 2. Ik proef enige kruiden in de saus. 3. We hebben geen tijd om nog een dessert te nemen.

Popraw błąd

1. Enigen gasten willen extra uitleg over de wijnkaart.

Niektórzy goście chcą dodatkowych wyjaśnień dotyczących karty win.

2. Verscheidene wijnen past goed bij dit menu.

Kilka win pasuje dobrze do tego menu.

1. Enige gasten willen extra uitleg over de wijnkaart. 2. Verscheidene wijnen passen goed bij dit menu.

3. Ćwiczenia

1. Dopasuj każde słowo do jego definicji.

- a. wijn combineren met 1. Bij een gerecht meerdere wijnen kiezen die er goed bij passen.
- b. proosten 2. Glazen heffen en iets toewensen; we hebben op het diner geproost.
- c. ruiken naar 3. Een geur hebben die aan iets doet denken; sommige sauzen ruiken naar knoflook.

a-1 b-2 c-3

2. Recenzja: zrównoważona fine dining w Utrechcie (QR: Audio)

Wypełnij luki: volstaat met, meerdere, smaakt naar, gerechten, hoofdgerecht, verscheidene, gerecht, voorgerecht

In de zaterdagbijlage van een krant stond een recensie van restaurant Lumière in Utrecht. De recensent prijst de rustige bediening en het duurzame karakter: (1) _____ ingrediënten komen van boeren uit de regio. Op de kaart staan drie gangen, maar je kunt ook (2) _____ kleinere (3) _____ kiezen. Bij elk (4) _____ staat een wijnsuggestie met uitleg waarom de smaken goed samengaan.

Het (5) _____ is een moderne oeuf mayonnaise met frisse kruiden; het ruikt naar citroen en (6) _____ mosterd en zacht ei. Als (7) _____ wordt vis geserveerd met geroosterde groenten en een lichte saus. Het nagerecht (8) _____ peer, yoghurt en noten. De recensent besluit: heerlijk, mits je rustig de tijd neemt en niet te veel wijn bestelt.

W sobotnim dodatku do gazety ukazała się recenzja restauracji Lumière w Utrechcie. Recenzent chwali spokojną obsługę i zrównoważony charakter: kilka składników pochodzi od rolników z regionu. W menu są trzy dania, ale można też wybrać kilka mniejszych potraw. Przy każdej potrawie znajduje się propozycja wina z wyjaśnieniem, dlaczego smaki dobrze do siebie pasują.

Przystawka to nowoczesne oeuf mayonnaise ze świeżymi ziołami; pachnie cytryną i smakuje musztardą oraz delikatnym jajkiem. Jako danie główne podawana jest ryba z pieczonymi warzywami i lekkim sosem. Deser ogranicza się do gruszki, jogurtu i orzechów. Recenzent podsumowuje: pysznie, pod warunkiem że spokojnie poświecisz na to czas i nie zamówisz zbyt dużo wina.

(1) verscheidene, (2) meerdere, (3) gerechten, (4) gerecht, (5) voorgerecht, (6) smaakt naar, (7) hoofdgerecht, (8) volstaat met

1. Welke combinatie van gerecht en wijn zou jij kiezen bij een driegangenmenu en waarom denk je dat de smaken goed bij elkaar passen?

3. Posłuchaj fragmentu audio i wybierz poprawną odpowiedź. (QR: Audio)

1. Ze heeft vooraf gebeld om meer te weten te komen over het menu.
2. Het restaurant geeft advies over welke wijn bij de gerechten past.
3. Ze wil na het dessert flink doordrinken.

Prawda Falsz

☐	☐
☐	☐
☐	☐

1-V 2-V 3-X

4. Wybierz poprawne rozwiązanie

1. Na het hoofdgerecht hebben we met verscheidene collega's op een geslaagde avond _____.
(Po daniu głównym wznieśliśmy z kilkoma kolegami toast za udany wieczór.)
a. proost b. proosten c. geproosten d. geproost
2. De sommelier heeft meerdere wijnen bij het hoofdgerecht _____.
(Sommelier dobrał do dania głównego kilka win.)
a. gecombineerd b. gecombineert c. combineerde
d. combineren
3. We hebben ons met enige kleine voorgerechten _____ omdat we weinig tijd hadden.
(Zadowoliliśmy się kilkoma małymi przystawkami, ponieważ mieliśmy mało czasu.)
a. vergenoegenst b. vergenoegd c. vergenoegen
d. vergenoegde

1. geproost 2. gecombineerd 3. vergenoegd

5. Odgrywanie ról - dialogi (QR: Audio)

Wijnadvies bij het hoofdgerecht

- Gast:** *Ik twijfel tussen het hoofdgerecht met lam en de kabeljauw. Kunt u een wijn aanbevelen die bij beide past, of is dat lastig?*
(Waham się między daniem głównym z jagnięciną a dorszem. Czy może pan/pani polecić wino, które pasuje do obu, czy to trudne?)
- Sommelier:** *Dat kan soms, maar het hangt vooral van de saus en bereiding af. De kabeljauw smaakt wat frisser en ruikt naar citrus; daarbij past meestal een droge witte wijn goed.*
(Czasem się da, ale zależy przede wszystkim od sosu i sposobu przygotowania. Dorsz smakuje nieco świeżej i pachnie cytrusami; do tego zazwyczaj dobrze pasuje wytrawne białe wino.)
- Gast:** *En bij het lam? Ik wil iets dat niet te zwaar is, maar wel goed combineert met het vlees.*
(A do jagnięciny? Chcę coś, co nie jest zbyt ciężkie, ale dobrze komponuje się z mięsem.)

Sommelier: *Bij lam raad ik eerder een lichte rode wijn aan, bijvoorbeeld een Pinot Noir of een jonge Syrah. En proost alvast—maar drink met mate, anders ben je snel aangeschoten.*

(Do jagnięciny polecam raczej lekkie czerwone wino, na przykład Pinot Noir albo młodą Syrah. I już teraz na zdrowie — ale pij z umiarem, bo inaczej szybko będziesz podchmielony.)

Gast: *Goed punt. Doe dan de kabeljauw als hoofdgerecht, en ik neem daarna een klein nagerecht. Dat volstaat voor mij.*

(Słuszna uwaga. W takim razie poproszę dorsza jako danie główne, a potem wezmę mały deser. To mi wystarczy.)

1. Welk hoofdgerecht kiest de gast uiteindelijk en waarom?

6. Mówienie (QR: AI+)

Ik zou graag ... willen bestellen. / Het gerecht smaakt naar ... en ruikt naar ... / Ik heb vooral genoten van ...

1. Je bent in een fine dining-restaurant in Nederland en je begrijpt niet alles op de menukaart. Wat vraag je aan de ober om toch een goede keuze te maken?

2. Denk aan een keer dat je uit eten ging voor een speciale gelegenheid. Welk gerecht vond je het lekkerst en waarom?

7. Pisanie: WhatsApp (QR: AI+)

Hoi Sam,

Ik heb voor vrijdag om 19:30 bij Restaurant Noordlicht in Utrecht een tafel gereserveerd. Ze serveren een 4-gangen proefmenu en je kunt bij elke gang wijn combineren. Ik weet dat jij veel aandacht besteedt aan smaak, dus ik dacht: dit is iets voor ons.

Kun je laten weten of je meegaat? En heb je dieetwensen (vegetarisch/geen alcohol)? Als je wilt, kan ik ook vragen of ze **enkele** gerechten kunnen aanpassen. Dan geef ik het morgen door.

Groet, Mila

Napisz odpowiednią odpowiedź: *Leuk idee, ik ga graag mee, maar ik wil even checken of... / Hebben ze ook meerdere alcoholvrije opties per gang? / Voor mij volstaat het proefmenu, maar ik eet geen schaaldieren.*

Ważne czasowniki

Proosten (*prostować*)

Voltooid tegenwoordige tijd (VTT)

ik	heb geproost
jij/je	hebt geproost
hij/zij/ze/het	heeft geproost
wij/we	hebben geproost
jullie	hebben geproost
zij/ze	hebben geproost

Wijn combineren met (*łączyć wino*)

Voltooid tegenwoordige tijd (VTT)

heb wijn gecombineerd met
hebt wijn gecombineerd met
heeft wijn gecombineerd met
hebben wijn gecombineerd met
hebben wijn gecombineerd met
hebben wijn gecombineerd met